

Samenwerking GO!-VDAB Jaarverslag 2016-2017

1| Inleiding

In januari 2015 vernieuwden het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en de VDAB hun overeenkomst om hun samenwerking voort te zetten. Al sinds 2007 bundelen zij de krachten om onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen, met de focus op talent, competenties, leer- en werkloopbanen. De uitdagingen op het snijvlak tussen onderwijs en arbeidsmarkt zijn immers niet gering.

Een diploma blijft een sleutel tot succes op de arbeidsmarkt maar een leven lang professionaliseren is een noodzaak geworden. De traditionele, rechtlijnige loopbaan 'leren-werk-pensioen' is achterhaald, gaandeweg is er een nieuw leer-loopbaanschema gekomen: 'leren-werk-leren-werk-leren-werk- ... pensioen'. Hoe kleiner de breuklijn tussen schoolloopbaan en werkloopbaan, hoe groter de kans op een succesvolle start van de werkloopbaan.

Er is geen tijd om talent te verspillen. We moeten van de diversiteit in de samenleving een positief talenten- en kansenverhaal maken. De ongekwalificeerde uitstroom en de onderliggende oorzaken ervan dwingen ons tot spoed. En dan is er ook de vergrijzing en de uitstroom van de arbeidsmarkt. En hoe stemmen we de vacaturevereisten en de profielen van de werkzoekenden op elkaar af?

In de periode 2015-2019 werken het GO! en de VDAB rond twee inhoudelijke pijlers. We versterken elkaars expertise in het uitbouwen van optimale **(onderwijs)loopbaanbegeleiding (OLB)**. We streven uitdrukkelijk een 'warme overdracht' van arbeidsmarktgerichte opleidingen naar de arbeidsmarkt na. De samenwerking tussen scholen, centra voor deeltijds onderwijs, centra voor volwassenenonderwijs en de VDAB wordt verder uitgebouwd via **sterke regionale partnerschappen**. De centrale diensten van de VDAB en het GO! ondersteunen de samenwerking.

We staan nu meer dan twee jaar verder. In dit jaarverslag geven we aan hoe we in het afgelopen schooljaar 2016-2017 rond de twee pijlers hebben gewerkt en wat er voor volgend schooljaar in de steigers staat.

2| Onderwijsloopbaanbegeleiding

2.1. Actueel thema

Het GO! rolt een actielijn rond onderwijsloopbaanbegeleiding uit in het kader van **het strategisch plan GO! 20 2.0**. De VDAB zette ook afgelopen schooljaar in op de overdracht van expertise rond deze thematiek, meer specifiek de expertise in het voeren van loopbaangesprekken met leerlingen. Een pilootproject in 2015-2016 richtte zich in een eerste fase op arbeidsmarktgerichte opleidingen, vanaf het afgelopen schooljaar breidden we het project uit naar scholen met doorstroomgerichte studierichtingen.

Het thema onderwijsloopbaanbegeleiding wordt gekoppeld aan het ruimere dossier 'modernisering secundair onderwijs'.

2.2 Betrokken actoren

Een **interne werkgroep OLB GO!** werd opgericht, over de verschillende afdelingen heen (de Pedagogische begeleidingsdienst, de Permanente Ondersteuningscel voor de CLB's en de afdeling Beleid & Strategie). Deze werkgroep werd ook in het afgelopen schooljaar nog ondersteund door een medewerker van de VDAB (strategisch relatiemanager Onderwijs, met expertise als loopbaanbegeleider en loopbaancoach).

2.3 Doelstellingen project 2016-2017

2.3.1 Kwalitatief OLB-beleid in elke GO! school

In het schooljaar 2015-2016 liep een pilootproject rond het uitbouwen van een kwalitatief OLB-beleid in scholen met arbeidsmarktgerichte opleidingen. Op basis van de daarin opgebouwde expertise werd afgelopen schooljaar een ondersteuningsaanbod opgestart dat zich richt op alle geïnteresseerde scholen, ook die met doorstroomgerichte opleidingen en opleidingen met dubbele finaliteit. Procesbegeleiding van de school en verschillende professionaliseringsinitiatieven maken de kern uit van de ondersteuning.

- Scholen die intekenden op dit verandertraject
  - startten met een grondige intake;
  - maakten vooraf via de OLB-scan een stand van zaken op, een nulmeting als het ware;
  - werden bij het opstellen en uitrollen van een schoolontwikkelingsplan systematisch ondersteund door OLB-specialisten van de interne werkgroep OLB GO!.
- Om hun verandertraject te ondersteunen organiseerden wij daarbovenop de volgende professionaliseringsmomenten:
  - een kick-off met de deelnemende scholen (2-daagse): 13 en 14 oktober 2016;
  - een posterbeurs (goede praktijken uitwisselen): 21 november 2016 (VDAB was met een stand aanwezig);
  - een lerend netwerk: 4 mei 2017 (er werd expertise en kennis gedeeld en daarnaast gaf prof. dr. Marlies Lacante als externe gastspreker een keynote over 'Zin en onzin van het gebruik van instrumenten binnen een OLB-beleid') (koppeling met Columbus werd gemaakt);
  - een nascholing 'Loopbaangesprekken voeren met leerlingen': 19 april, 3 en 11 mei 2017.

2.3.2 Overdracht expertise in het voeren van loopbaangesprekken

De expertise van de VDAB werd ingezet om medewerkers van de centrale diensten van het GO! intern te professionaliseren. Zo werden eind vorig schooljaar (27 en 28 juni 2016) een aantal trainers van het GO! door de VDAB opgeleid, zodat zij zelf leraren kunnen coachen in het voeren van loopbaangesprekken met hun leerlingen. Dit leidde tot een nascholingsaanbod van het GO! voor leraren, leerlingbegeleiders en onderwijloopbaanbegeleiders (zie supra).

2.4 Deelnemers

In het schooljaar 2016-2017 tekenden een 15-tal scholen en hun CLB in op het aangeboden OLB-traject.

We beoogden hierbij regionale spreiding en verschillende schoolprofielen: scholen met doorstroomgerichte opleidingen, arbeidsmarktgerichte opleidingen, centra voor leren en werken e.d.

Elk team was samengesteld uit de directeur, leerkracht of keuzebegeleider en het OLB-anker van het CLB. De deelnemende scholen en hun CLB zetten in op het verankeren van OLB in hun beleid.

2.5 Opvolging en toekomst

2.5.1 Interne professionalisering in het GO!

Het opzetten van structurele samenwerkingsverbanden tussen de verschillende ondersteuningsdiensten van het GO! (pedagogisch begeleiders, nascholers en medewerkers van de Permanente Ondersteuningscel voor de CLB's) bevordert de uitwisseling van interne expertise en versterkt het ondersteuningsaanbod voor GO! scholen en hun CLB die een OLB-beleid willen opzetten dan wel optimaliseren. De OLB-aanspreekpunten in de centrale organisatie spelen hierin een bijzondere rol.

In het afgelopen schooljaar werden de contouren uitgetekend voor een vademecum 'Aan de slag met OLB' (klaar tegen augustus 2017). Het document reikt andere begeleiders in de onderwijskundige diensten van het GO! handvatten aan om scholen en hun CLB te ondersteunen bij het vormgeven van een geïntegreerd OLB-beleid.

2.5.2 Olievlék: expertise verder verspreiden naar andere GO! scholen

Ook volgend schooljaar kunnen scholen in een gelijkaardig OLB-traject instappen, ondersteund door de onderwijskundige diensten. De reeds ingestapte scholen worden verder begeleid. De nascholing 'Loopbaangesprekken voeren met leerlingen' wordt uitgebreid met een nascholing rond datagebruik in het kader van een OLB-beleid en een nascholing rond werken met het platform Onderwijskiezer. Tijdens het schooljaar 2017-2018 wordt werk gemaakt van een cahier 'Aan de slag met OLB'. Het cahier reikt scholen en hun CLB handvatten aan bij het uitbouwen van een geïntegreerd OLB-beleid en bouwt verder op het materiaal dat nu via een virtuele klas OLB op Smartschool wordt ontsloten.

3| Regionale partnerschappen GO!-VDAB

Het afgelopen schooljaar werd de samenwerking binnen de bestaande regionale partnerschappen nog verder versterkt. Het structureel overleg tussen de pedagogisch begeleider, de CLB-directeur, de coördinerend directeur, de directeur volwassenenonderwijs en de netwerkmanager onderwijs VDAB werd in elke provincie voortgezet.

Dit structureel overleg investeert in het verder opvolgen van de doelstellingen van de samenwerking en in informatiedoorstroming naar leraren, TA's of TAC's, leerlingbegeleiders, CLB-medewerkers, coördinatoren en (coördinerend) directeurs:

- arbeidsmarktgegevens die scholen kunnen gebruiken voor studie- en beroepskeuzebegeleiding en om het studietoeraanbod nog beter op de arbeidsmarkt af te stemmen;
- Train the Trainer-sessies van de VDAB voor onderwijsprofessionals met het accent op loopbaandenken voor leerlingen, met tips rond solliciteren en over het platform 'Mijn Loopbaan';
- opfrissing van bestaande en toelichting bij nieuwe tools van de VDAB die men in een onderwijscontext kan inzetten om de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt te vergemakkelijken: 'Beroepen in Cijfers', 'Schoolverlatersrapport', apps en tools op de jongerenwebsite;
- hoe belangrijk het is om een VDAB-dossier in 'Mijn Loopbaan' aan te maken voor schoolverlaters die klaarstaan om de arbeidsmarkt te betreden;
- mogelijkheden tot samenwerking GO!-VDAB om elkaars infrastructuur te delen, zowel voor de opleiding van leerlingen als van werkzoekenden;
- het belang van een goed onderbouwde onderwijsloopbaanbegeleiding en van het coachend begeleiden van de leerling in de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt;
- het belang van goed gedefinieerde communicatiekanalen om de leraren, TA's of TAC's, leerlingbegeleiders en directeurs optimaal en efficiënt te informeren over bestaande initiatieven en tools.

Op 24 februari 2017 organiseerde de centrale stuurgroep een overkoepelend netwerkoeverleg met de trekkers van de regionale partnerschappen. Daar werd gereflecteerd over de lopende samenwerking en werden de ambities en focus voor het volgende schooljaar bepaald. Voorbeelden van goede praktijk illustreerden de regionale werking. De trekkers signaleerden een nood aan structurele communicatie, niet alleen tussen de regionale partnerschappen onderling voor het uitwisselen van goede praktijken, maar ook met leraren, TA's of TAC's, leerlingbegeleiders, CLB-medewerkers, coördinatoren en (coördinerend) directeurs. Ook de piste van een trilaterale samenwerking tussen onderwijs, VDAB en bedrijven werd onder de loep genomen als een mogelijke ambitie voor volgend schooljaar.

Verschillende van deze provinciale groepen hebben netwerkmomenten GO!-VDAB opgezet om deze informatie maximaal te laten doorstromen.

- Antwerpen: kiest voor een rondgang in de scholengroepen ter vervanging van een jaarlijks netwerkmoment. Deze aanpak oogst succes. De vaste overlegmomenten binnen het regionale partnerschap blijven behouden.
- West-Vlaanderen: kiest voor grote, provinciaal dekkende overlegmomenten met gevarieerde agenda's. Op 2 december 2016 en op 2 juni 2017 organiseerde men een West-Vlaamse netwerkdag: getuigenissen van leraren maar ook externe sprekers brengen verdieping in relevante thema's. De werking van de regionale stuurgroep werd voortgezet.
- Oost-Vlaanderen: hier wordt het jaarlijkse netwerkevent gepland tussen de herfstvakantie en de krokusvakantie volgend schooljaar. Daarnaast was er geregeld overleg met de regionale werkgroep en werden de kanalen voor communicatie met leraren, TA's of TAC's, leerlingbegeleiders, CLB-medewerkers, coördinatoren en (coördinerend) directeurs optimaal benut om hen goed te informeren.
- Limburg: op 20 januari 2017 vond een actiedag plaats voor directeurs, coördinatoren en leraren over 'Data-beheer in functie van onderwijsloopbaanbegeleiding', met uitwisseling van goede praktijken. De regionale stuurgroep kwam driemaal samen.
- Vlaams-Brabant: het jaarlijkse netwerkevent wordt gepland in oktober 2017. De kerngroep kreeg een nieuwe doorstart met deelname van nieuwe leden.
- Brussel: ook hier kreeg het regionale partnerschap een nieuwe boost. Op het scholengroepoverleg GO!-Tracé-Actiris-VDAB belichtte Tracé enkele acties rond de vlotte overgang onderwijs-arbeidsmarkt. Ook de samenwerkingsovereenkomst GO!-VDAB werd in de kijker geplaatst. Daarnaast zette deze regio in op schoolverlatersdagen met inbegrip van goede praktijken op het vlak van onderwijsloopbaanbegeleiding.

De reacties op de acties van de regionale partnerschappen zijn grotendeels positief.

Via de regionale partnerschappen worden ook de trainingssessies van de VDAB voor onderwijsprofessionals actief onder de aandacht gebracht, met succes. Op de trainingssessies in het afgelopen schooljaar waren 107 van de 310 deelnemers leraren, TA's of TAC's, leerlingbegeleiders en directeurs uit het GO!, of 34% van het totale aantal inschrijvingen. Bovenop de 118 inschrijvingen van vorig schooljaar zijn er dus nog meer GO! professionals goed gewapend om hun leerlingen te ondersteunen in een zo naadloos mogelijke overgang naar de arbeidsmarkt.

Daarnaast maakten 31 GO! scholen gebruik van het online cursusaanbod van de VDAB, zowel in het deeltijds, het voltijds secundair als het volwassenenonderwijs.

4| Slot

Het GO! en de VDAB gaan verder het engagement aan om hun samenwerking concreet vorm te geven. Zowel binnen het project 'onderwijsloopbaanbegeleiding' als in de regionale partnerschappen zullen we toewerken naar een ruimer bereik qua onderwijsniveaus en -doelgroepen. Vanaf volgend schooljaar gaan we ook voor het verder uitbreiden van trilaterale partnerschappen tussen onderwijs, VDAB en bedrijven door de provinciale accountmanagers van de VDAB hierbij te betrekken. En ten slotte zullen we verder verkennen hoe we arbeidsmarktinfo kunnen inzetten om de OLB-praktijk in scholen nog beter te maken en een studieaanbod voor de toekomst uit te werken.

